

Nr 1184

Av herr Ullsten, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition nr 100,
med förslag till förordning om mervärdeskatt, m. m.

(Lika lydande med motion nr 903 i Första kammaren)

I proposition nr 100 om införande av mervärdeskatt föreslås ingen ändring vad gäller skatt på böcker. Frågan om befrielse har ånyo aktualiserats av en del remissinstanser, däribland Svenska akademien, men departementschefen underkastar knappast den frågan någon saklig prövning. Det anses i propositionen att den skattefrihet som nu gäller i varuskattehänseende utan inskränkningar bör överföras på mervärdeskatten. Ändringar bör vara motiverade endast av skattetekniska eller andra särskilda skäl. Omläggningen som sådan gör inte några ytterligare undantag berättigade anser departementschefen.

För dagstidningar och vissa andra periodiska publikationer föreslås dock att undantaget skall kvarstå trots att utredningen här har ansett motsatsen.

Frågan om undantagande av böcker från den allmänna varuskatten var aktuell i riksdagen redan vid skattens införande 1959. Motioner i ämnet väcktes nämligen detta år och de närmast påföljande men utan resultat. De avstyrktes av i huvudsak endast det skälet att ett sådant undantag var ägnat att medföra svårbemästrade gränsdragningsproblem och därmed följande redovisnings- och kontrolltekniska olägenheter.

Argumenten för undantag måste anses ha fått ännu större tyngd under senare år. Dessutom har en del nya tillkommit. 1961 var omsen 4 procent; nu föreslås en mervärdeskatt på 10 procent. Priserna på nyttkommen svensk skönlitteratur har under ett antal år stigit snabbare än allmänna konsumentprisindex. (Den enda tillgängliga statistik som finns att tillgå över utvecklingen av bokpriserna undantar tyvärr t. ex. pocketböcker.) Undersökningar visar att man bland de minst flitiga läsarna i de lägre socialgrupperna ofta anser böcker vara dyra lyxvaror, förknippade med socialstatus.

Orsaken till denna utveckling är främst att kostnaderna stegrats till följd av dyra tekniska anläggningar. Medelupplagan har ökat, men detta har hittills inte kunnat kompensera de höga fasta produktionskostnaderna.

Från tryckfrihetssynpunkt måste ett generellt undantag för tryckta skrifter anses vara det rimligaste. Genom att befria dagstidningar och vissa

Bihang till riksdagens protokoll 1968. 4 saml. Nr 1184—1190

ideellt betonade tidskrifter från varuskatt har statsmakterna velat underlätta den fria opinionsbildningen. Men även det stora antal debattböcker etc. som utges varje år har här en stor uppgift att fylla. Alla gränsdragningar blir därför alltid mer eller mindre godtyckliga.

En rad länder, t. ex. England och Finland, har redan undantagit böcker från varje slag av varuskatt. I Norge slopades denna 1967. De redovisnings- och kontrollsvårigheter som i debatten anfördes mot ett slopande av bokomsen har visat sig vara överkomliga i Norge.

En befrielse även av böcker från mervärdeskatt kommer förmodligen inte att helt lösa problemet att säkerställa en rik bokproduktion och konsumtion. Även andra möjligheter bör prövas. Skattebefrielse för böcker skulle innebära en betydelsefull kulturpolitisk insats.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 100 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag beträffande undantag av böcker från mervärdeskatt.

Stockholm den 23 april 1968

Ola Ullsten (fp)
